

EPICOJ

Wargahng Poal Yihr Yaa Epicoj Rob Ke Nying Warga

Wargahng ni, beehda Poal e naa agweed ngo yihr yaa ayiiho ge beed Epicoj. Ngo agweede maano e ngo nii thijin Roama ne ciihm cwihny yaa ayiiho kedea ne meehg cwihny gen ngahmo.

Poal agweehdo ke nying gihn agweehg Juoge. Gihn agweehge beehda ubeehn giih maalo kedea giih wiih piny unweehd gene naa acielo tien ruohdh Jeacuu (1:10). Ngo agweede piny yi warga thiow kejea boadh wahy gihn ayoado padh ke nying mar ngudo cog, abea ke nying ne puohnyo kedea ne moar wiih Juog. Lum ni kedea gihn agweehg Juoge ge beehda giih me dhiil ngaa maa ayiihe kaa ngahyo uyiihe gen.

Poal arubo thiow ke nying kaa ameehg Juoge gihn agweehge pahdh kare. Gihn atiihy Juoge umodho beehda muuny gihre e naa acube ne boadh dhaano utaahngo beere dhaano keewe ne doohr ke Juog. Batiene e doohr ayug Juoge kiin yaa wahy gen aboadhe ke dhe yoohn thon Ngad Boadh nyoge. Batien giih nu cang e deeh gihn me duohng moogo atiihy Juoge naa amade yihdh yaa aboadhe yi kuohm acielo ge beehda akuud yaa ayiiho. Kaa beehn gihn nu utiihye ree padh gihn me ngahy dhaan utaahnge, nea padh Juog e ne nyoadh ngo neehn kaa anyoadhe ngo yihr Poal (3:1-6).

Adiehr muon gihn agweehg Juoge anyoadhe awaahn ni beere akuud yaa yiho, jaah kedea ruohdhe yi dhaahr maalo meehge ke ngahy ka nahg Juoge ngaa me ngahy luube ke dhog yiehdhe beehd (3:9-10). Wa gihn nu e ka beehd akuud yaa yiihoe padh gih upiny cog, abea beehda gih maalo tiehd. Maalo kaa amoar wiih Kriihjto ucube ukwiihy Juog. Abee keehd maano e beehdo wiih piny nud. Wiih piny e naa kaa abeehn Juoge ucube muuny giiehe yih yaa akuud ne meehg gen puohny lum Juog ke kiin gen. Yaa yih gen ne tee ruohdh, atiihb ukeehg utaa gene, adoohge ke dhe yoohn kwaj.

Kaa Acaan Luube

Lum umodho 1:1-2

Kriihjto kedea akuud yaa ayiiho 1:3-3:21

Beehd nyaahn ke nying Jeacuu 4:1-6:20

Gug luube 6:21-24

¹* Beehda an, a Poal naa akwany Juoge uohre an ne puohny lum Jeacuu Kriihjto wa ka daahde ke kar cwihnye, a ne gweehdo yihru, wu yaa ayiiho ge beed geen Epicoj kedea ge beehda anweehd ke Jeacuu Kriihjto.

² Beehn Juog wuro kedea Jeacuu Kriihjto Ruohdho cub gene muuny kedea doohr yihru.

Dhe Yoohn Agwiir Juoge Ne Boadh Wahy

³ Muohjo koohr Juog e beehda wur Jeacuu Kriihjto Ruohdho. Juog e naa ngaa adooj won yi dhaahr maalo ucube kwaad giie daahdo ke

---

* **1:1** 1:1 Ngad oohr: Gal 1:1 Epicoj: Tiihy 18:19-21; 19:1 **1:3**
1:3 2:6; 2Kor 1:3

nying anweehd keehd Ngad Boadh nyoge. ⁴ Bang gihn wo akwany Juoge unahgo anweehd keehd Ngad Boadh nyoge e piny poohd keá caa beere wo niide niido ne nyoge maa adhemuohm wale kihd gihn me raaj me ne rogo tooro. Ke nying nhyaahro gihr Juog ⁵ e Juog wo akwanye kuu umodho coon ne yaae beere wo udoohng ne nyethene ke dhe yoohn Jeacuu Ngad Boadh nyoge. Ne yug won ne yaaye e naa gihn nhyaare kedea e naa gihn nahg cwihnye tiihy ngo. ⁶ Puojo Juog ke nying muuny gihre naa acube yihro e cinge be rode ke nying waahde e nhyaare keraahyo. ⁷ † Rem Jeacuu adhemuohme giho aluoge oogo uduoge won bang Juog. Diih muuny gihr boadh wahy ⁸ acub Juoge yihro e cinge be rode ke dhe yoohn ngahy luube kedea dead yihdh nyepinye. ⁹ Juog gihre naa agweehge ngo ayuge kedea urobe yi lum gihn agweehge coon yihro. Gihn nu agweehge e naa gihn uthaahbe ke dhe yoohn Ngad Boadh wahy. Gihn agweehge keá naa anyoadho yihr dhaano utaahngo abea ngo anyoadhe awaahn ni. ¹⁰ Gihn agweehg Juoge upahdh kare wong cahng arob. Gihn agweehge beehda ubeehn giuh maalo kedea giuh wiuh piny unweehd gene naa acielo tien ruohdh Jeacuu.

¹¹ Giuh nyepinye cang ge tiuhj kaa dhe yoohn gihn agweehg Juoge kedea gihn arobe kejea utiuhye. Juog thiow wo akwanye ne joe maa an-

---

1:4 1:4 5:27; Jon 15:16; 17:24; 2Th 2:13   **1:5** 1:5 Jon 1:12   **1:6** 1:6 Mat 3:17; Rom 5:2; Klo 1:13   † **1:7** 1:7 Luog adhemuohme oogo: Klo 1:13-14; Epi 2:13; Rom 3:25-26; Klo 1:20; 1Jon 5:7 Diih muuny: Epi 2:7   **1:9** 1:9-10 1:22; Klo 1:16, 20   **1:11** 1:11 1:4; Rom 8:28-29

weehd keehd Ngad Boadh nyoge ke nying gihre naa adaahde ke tiihyo kiin giie naa agweehge coon. ¹² Wo akwanye beere tee Juog puojo puojo. ¹³ Awaahn ni, wu thiow wu adoohng ne nyoge maa yaa Juog naa alihngu adiehj Ciig Beer ge rubo ke nying boadh wahyu. Naa ayiihu Jeacuu e Juog alaamo agiide rogu. Alaam ngo beehda Wahy Juog, e ateed naa ubeehn. ¹⁴ Noono e Wahy Juog e naa acub ne mieg won ne nyoadh ngo kejea gihn agwiir Juoge ke nying joe dhiilo kaa yoado. Cahng uyoada giin nu e naa cahng uyoada laahw wihj me ne cohg. Nea wa gihn nu e kea leeyo kaa amoar wiin Juog kii ngo.

Poal Akwahyo Kedeo Koohr Juog Amuohje

¹⁵⁻¹⁶ Ke nying gihn nu e a bar maalo ke muohj koohr Juog ke nyingu kedea ne kway Juog ke nyingu ke kaa alihnga ngo kejea Jeacuu Ruohdh ayiihu kedea yaa yiin lum Juog ke bang wiin pinyang ge nhyaaru nhyaaro. ¹⁷ Thiow Juog Wuur, gihn e ne wuor Jeacuu Kriihjto Ruohdho, kedea e ge wiie moar, ngo akwaya beere wahy Juog cube cubo yihru ne yab wudhu unghayu Juog ne cohg. ¹⁸ Juog akwaya thiow uyabe wudhu kedea umeenye aduunu ne gaahno e cwihny be diiw ke nying gihn acuohn Juoge wun ke nyinge, kedea amahr muuny giie ge akobe kejea ge ucube yihru yaa adoohng ne joe. ¹⁹ Thiow Juog ukwaya uyabe wudhu ne ngey tee gihre ge tiihyo rogo wo

---

1:13 1:13 4:30; 2Kor 1:22; Klo 1:5   **1:14** 1:14 2Kor 1:22
1:15-16 1:16 Klo 1:3   **1:17** 1:17 5:17; Klo 1:9-10   **1:18** 1:18
4:4; Klo 1:12   **1:19** 1:19-20 2Kor 13:4; Klo 2:12

yaa ayiiho. Tee nu room kaa tee ²⁰ gihn ameehg Juoge Ngad Boadh nyoge cahro yi thoo ucube ngo ukwiihye yi Dhaahr Maalo. ²¹ Kar Ngad Boadh nyoge en ne duohng wudh jaahe, kede a ruohdhe, maa dhaahre cang utoor ruohdh moogo me kaal wiihe. En ne duohng rog ruohdh wiih piny giikh nud awaahn ni kede a uduohnge thiow rog ruohdh wiih piny giikh udog tuohl. ²² Giikh ukuom cang ge acub Juoge yi cing Ngad Boadh nyoge kede a uyuge ngo ne ngaa me duohng akuud yaa yiiho. ²³ † Akuud yaa ayiiho e naa kuohm Jeacuu kede a e naa goan gihn thaahb, maa Jeacuu en ne thaahb giikh nyepinye ke bang wiih ngoom. Ge anweehd udoohng gene ne kuohm acielo.

2

¹ Jo wan, wu anaa aneehn nyoge maa athow yi wong Juog coon umodho, ke nying anyoohne giihu ² ge na beehdu yihdh gen. Yihdh nihn nu cwihnyu anaa alogu ne yug kwaad giikh reje yug yaa beed wiih piny kane kede a upiihu ne yiih giikh ruohdh atiihb reje ge beehda ruohdh yaa adhahl lum Juog. ³ Wo cang, wo anaa ke roomo ke yaa nu dhahl Juog ge na beehdo ke dhe yoohn giikh adhemuohm ge yuohd cwihnyo rog gen. Noono upiiho ne log cwihnyo ne tiihy

---

1:20 1:20 Tiihy 2:33; Klo 3:1   **1:21** 1:21 6:12; Rom 8:38; Gal 4:8-9; Klo 1:13, 16, 20; 2:9-10, 15, 20   **1:22** 1:22 1:10; 4:15; 5:23; Klo 1:18; 2:19   † **1:23** 1:23 Kuohm acielo keehd Kriihjto: 2:16; 4:1-16, 25; 5:30; 1Kor 12:4-11, 27; Klo 2:19Akuud yaa ayiiho acielo ke Juog: 2:14, 18; 4:1-6; Klo 3:15En ne thaahb giikh nyepinye: 3:19; 4:10   **2:1** 2:1 2:5   **2:2** 2:2 6:12; Jon 12:31; 14:30; Tiihy 26:18; 1Jon 2:16   **2:3** 2:3 5:6, 8; Rom 1:28; Klo 3:6

giih daahd guohbo maa giih mooge me paro ke cwihnyo. Caahn e ke nying cahd dhaano utaahngo ge yuohd yi tiihy giih me reje, e kare anudo urahny cwihny Juoge rogo wa kaa arahny cwihnye rog nyoge mooge. ⁴ Abea Juog beehda ngaa me duu cwihny caahn duohng yihre kedea nhyaahro gihn anhyaare won ngo duohng ne cohg. ⁵ Noono e Juog e naa acub kuowo yihro ke dhe yoohn Jeacuu keehd maa anahgo yaa anyoohne maa athow yi wong Juog me Juog anaa adhahlo. Beehda muuny Juog en naa boadh wun. ⁶ Yi nweehd gihn anweehdo keehd Jeacuu Kriihjto e wo ameehg Juoge cahro keehd Jeacuu beere wo nii ruohdh keehde Paar Maalo. ⁷ Gihn nu atiihy Juoge beere deeh muuny anaa acube yihro ke beey mare ke nying Jeacuu Kriihjto ngo nyoadhe nyoadho yihdh nihn poohd ne wong maalo. ⁸ Bang gihn muuny Juog e naa aboadh wun naa ayiihu, gihn moogo tooro maa aboadh wun. Padh gihn maa a'aay ke bangu e naa aboadh wun abea beehda muuny Juog cog en naa aboadh wun. ⁹ Caahn e keá ngaa beel kejea yihre ne gihre maa ayuge ne boadh wahye. ¹⁰ Juog Aciehg en naa acag won kedea uyuge won wa gihn kedea unweehdo keehd Jeacuu Kriihjto beere giih me beeye ge ne tiihyo. Giih beeye beehda Juog e naa agwiir gen yihro coon ne tiihyo.

2:4 2:4 Rom 8:39; 9:16; Jeam 5:11   **2:5** 2:5 2:8; Rom 3:24; 6:13; Klo 2:13   **2:6** 2:6 1:3; Klo 2:12; 3:1   **2:7** 2:7 1:7; Rom 5:20
2:8 2:8 Mat 20:15; Jon 4:10; Tiihy 15:11; Gal 2:16   **2:9** 2:9 Rom 3:28; 1Kor 1:31; 2Tim 1:9; Tii 3:5   **2:10** 2:10 Tii 2:14

Yihdh Nyoge Amad Jeacuu Cang

11 *† Wu beehda nyoge me padh Judea kii nyoothdo. Yaa Judea, ge thoam ne nyoadh ngo kejea ge akwany Juoge ne joe, wu cuohn gene cuohno ne nyoge me kwihy Juog bang gihn wu be thoam. Abea thoam beehda tihy dhaano utaahngo. Paru wudhu ke dhe yoohn kaa anaa abeehdu kii ngo coon. 12 ‡ Coon ngo anaa akwihyu kejea Jeacuu beehda ngaa. Wu kuu anahg nyoge maa akwany Juoge ne joe, e naa gihn anahgu aleye noono. Gihr nyingu anaa atooro yi gihn ayug Juoge yihr joe wa kaa anaa acege ngo piny yihr gen. Wu abeehdo wihih piny e gihn me beer me gaahnu tooro kedea e Juog kwihyu. 13 § Abea awaahn ni ke dhe yoohn Jeacuu Kriihjto, e wu ge anaa abaahro ke Juog wu ameehg rem Jeacuu naa awuoj pinye nweehd ke Juog udoohngu ne nyoge maa akahl bang Juog.

14-15 * Beehda Jeacuu ke ngude en naa adoohr won naa ayuge Judea kedea yaa padh Judea ne nyethen dhaano acielo. Thone ngahy yaadh maa ariihw e naa araany mahn gihn anaa keew Judea keehd yaa padh Judea kedea beehda en thiow e naa ayug loohnge gihih tihy Judea keehd gen utoor gihr nying gene. Ayuge wa gihn nu beere Judea kedea yaa padh Judea ge udoohng wa

---

* **2:11** 2:11-13 Rom 11:17 † **2:11** 2:11 5:8Atoam: Gal 5:6; Pihp 3:3 ‡ **2:12** 2:12 Rom 9:4; 1Kor 15:19; Klo 1:21-22; 1Th 4:13Wu kuu anaa akwany Juoge: 2:19 § **2:13** 2:13 Abaahro ke Juog, akahl bang Juog 2:17; 3:6; 1:7; Gal 1:4 * **2:14-15** 2:14 Doohr: 2:16; 4:3; Klo 1:20Nyethen dhaano acielo: 1:23; Rom 10:12; 1Kor 12:13; Gal 3:28 **2:14-15** 2:15 2Kor 5:17; Klo 2:14

dhaano acielo me nyaahn maa anweehd keehde. E naa dhe yoohn adoohre nyoge noono. ¹⁶ Ke dhe yoohn thon Jeacuu ngahy yaadh maa ariihw e naa araanye mahn gihn anaa keew gen kedea ke dhe yoohn thone thiow e naa ayuge gen wa dhaano acielo me nyaahn kedea uduue gen bang Juog. ¹⁷ Noono upuohny Jeacuue nyoge cang ke Ciig Beer, ge rubo ke nying doohr. Ngo apuohnye yihru wu yaa padh Judea ge abaahro ke Juog kedea yihr Judea ge acahngo ke Juog. ¹⁸ Kedea beehda ke nying gihn atiihy Jeacuue e ne meehg won cang, Ujudea kedea ngaa me padh Ujudea, beehn nyum Juog Wuur ke dhe yoohn Wahy Juog gihn acielo.

¹⁹ Ke nying gihn nu, e wu yaa padh Judea wu padh aleye keehdo. Awaahn ni wun maa Judea, ge yaa akwany Juoge ne joe, wu adoohng ne yaa tien paajo acielo kedea maa wu adoohng ne yaa dhe wod Paar Juog. ²⁰ Wu thiow, wu neehn kaaw amag wiih wod keehd gen kedea Jeacuu Kriihjto e naa meehn kaaw. Wod ngo anahg jo oohr maa yaa agamloohngjuog ge naa kaawe giith athob mag wiih wod keehd gen. ²¹ Kaano arumo e Jeacuu e ne mag wiih wod ne geero udoohnge ne gihn maa acub yihr Juog. ²² Wu thiow ke dhe yoohn anweehd gihru ke Jeacuu wu uroomo ke kaaw amag wiih wod ka beed Wahy Juoge.

2:16 2:16 1:23; Rom 5:10; Klo 1:20-22   **2:17** 2:17 Tiihy 2:39
2:18 2:18 3:12; Rom 5:2   **2:19** 2:19 2:12; 3:6; Judea 12:22-23
2:20 2:20 Mat 16:18; 1Kor 3:10-11; Any 21:14   **2:21** 2:21 1Kor 3:16   **2:22** 2:22 1Pii 2:5

3

Tiihy Poal Ke Nying Yaa Padh Judea

¹ *† Ke nying muuny Juog e naa gihn kwaya Juog a Poal ge amag yi thijin ke nying puohny Ciig Beer yihru wu yaa padh Judea.

² Ngahya kedea ngo ngahyu kejea Juog ke dhe yoohn muuny gihre tiihj ne ngad oohr acube yihra beere gihn me beer tiihya tiihyo yihru. ³ Juog gihn atiihye naa agweehge e keá nyoadho yihr dhaano utaahngo, ngo anyoadhe yihra kedea luube me noog ge anaa agweeda ke nying gihn anyoadh Juoge. ⁴ Nea gihn agweeda kwaanu kwaanu, e naa ka ungeyu kaa adeada yi gihn agweehg Juoge ke nying Ngad Boadh nyoge e keá nyoadho. ⁵ Tiihy Juog naa agweehge e keá naa anyoadho yihr yaa umodho ngo anyoadhe awaahn ni ke dhe yoohn Wahy Juog yihr jo oohr kedea yihr yaa agamloohngjuog ge beehda abiohgrwaale. ⁶ Gihn kuu anyoadh Juoge beehda gihn ubeehn yaa padh Judea utiihy Juoge gihn me beer yihr gen ke dhe yoohn Ciig Beer ge meehg gen doohng naa acielo keehd yaa Judea bang unywaag gene gihn akob Juoge kea ngo utiihye. Jeacuu Kriihjto e naa ngaa ameehg gihn akob Juoge pahdh kare.

⁷ Juog e naa ayug an ne ubaahng puohny Ciig Beer naa acube yihra. Ngo acube yihra kaa dhe

---

* **3:1** 3:1-3 Klo 1:25 † **3:1** 3:1 Thijin: 4:1; Pihp 1:7; Klo 4:18; Pihl 1, 9 **3:3** 3:3 3:6 **3:4** 3:4 Rom 16:24; 2Kor 11:6 **3:5** 3:5 Klo 1:26 **3:6** 3:6 1:9-10; 2:13-14, 18-19; 3:9-11; Rom 16:25; Klo 1:26-27

yoohn tee gihre naa ameehge beehd riha. ⁸ ‡ Juog abeero ke an ucube muuny yihra keehd ma nahga dhaano maa now me wiiha ne caahn kiin yaa yiiho cang ne raj. Ngo acube ne rob ke nying Ciig Beer yihr yaa padh Judea. Ciig Beer beehda giuh beeye be thum ge yoad bang Ngad Boadh nyoge. ⁹⁻¹⁰ Juog muuny acube yihra thiow ne nyoadh ka ubeehne umeehge gihn kuu anaa anyoadhe pahdh kare. Juog ge acag giuh nyepinye cang, naa athube ke coon, e gihre naa agweehge ke tiihyo keá nyoadho yihr nyoge. Keá nyoadho, beere awaahn ni, e akuud yaa yiiho, jaah kedeá ruohdhe yi dhaahr maalo meehge ke ngahy ka nahg Juoge ngaa me ngahy luube ke dhog yiehdhe beehd. ¹¹ Gihn nu atiihy Juoge wa ka kwaaye ngo ke gweehgo kedeá gihn agweehge apahdh kare ke dhe yoohn Jeacuu Kriihjto. ¹² Nweehd keehd Ngad Boadh nyoge kedeá yiih lume ge ne meehg nyingo teehngo ne ci ne rob ke Juog ke gaahno yi cwihnyo. ¹³ Wa maano, e nyingu akwaya kejea cwihnyu keá baadh ke nying ajohr gihn nu ayug riha bang gihn ajohr gihn nu kahl gihn me beer yihru ne moar wudhu.

Kaa Akwahy Poale Kii Ngo

¹⁴ Caahn e awaahn ni ke nying giuh ni e conga arunga piny ne kwaj yihr Juog Wuur. ¹⁵ Juog ge e ne meehg joe ne yi maalo kedeá wiih piny nudo. ¹⁶ Juog ke nying giuh beeye ge nud yihre Paar

---

‡ **3:8** 3:8 Wiiha ne caahn: 1Kor 15:8-10; Gal 1:13-16; Pihp 3:6-8; 1Tim 1:12-16   **3:9-10** 3:9 1:4   **3:9-10** 3:10 1:21, 23   **3:12** 3:12 Rom 5:2; Judea 4:16; 10:19   **3:13** 3:13 Klo 1:24   **3:14** 3:14 6:18-19   **3:16** 3:16 Klo 1:11

Maalo akwaya udeede aduuno ke dhe yoohn tee Wahy Juog. ¹⁷ Juog akwaya thiow umeehge Ngad Boadh nyoge beehdo yaa aduunu ke dhe yoohn ayiihu kedea a ukwahyo beere nyaahro bieye nieng piny. ¹⁸ Kaano arumo e wun kedea jo ayiih Juoge ne joe yihru ne tee me ngahyu deeh nyaahro me kwaade tooro gihn beehdo keehd Ngad Boadh nyoge. ¹⁹ Ne ngey nyaahro gihr Jeacuu e duohng keraahyo ge be rom ree ke ngeyo cang, nyoadh ngo kejea koohmu ayaahng Wahy Juoge.

²⁰ Juog ke puoyo udoare, e ngaa cub tee yihro me tiihyo rogo uyoado gihn me koa kwayo bange, wale gihn me koa paro. ²¹ Juog uke puoyo ke run ke run yihdh akuud yaa ayiiho e tiihyo ke dhe yoohn Jeacuu Kriihjto. E noono.

4

Beehdo Naa Acielo

¹ Nea maano e a Poal ge amag yi thijin ke nying gihn nahga ubaahng Jeacuu Ruohdh ngo ateeda yihru ne cohg kejea baru maalo ke beehdo me room ke ka anaa arob Juoge kea beehdu ke dhe yoohn anyoadh Juoge yihru naa ayiihu lum Juog. ² Wu keá nyaam, wu keá beehdo e wu gwaay ke nyoge kedea nahgu nyoge me guum. Nhyaaru dhaano keehd me nahge ngaa me giikh tiihye ge be pahdh yi cwihnyu. ³ Kwaad gihr nyepiny

---

3:17 3:17 Jon 14:23; Epi 5:2; Klo 1:23; 2:7   **3:18** 3:18 Klo 2:2
3:19 3:19 1:23; 5:2, 25; 2Kor 5:14; Klo 2:9-10   **3:20** 3:20 Klo
1:29   **4:1** 4:1 3:1   **4:2** 4:2 5:2; Klo 3:12-13   **4:2** 4:2 Rom
8:13; Gal 6:8; Klo 3:9   **4:3** 4:3 2:14-16; Klo 3:14-15

cang tiihyu ngo ke nying utoor gihn me raany beehdo gihru naa anweehdu. Anahg Wahy Juog e naa ameehg wun nweehd ke dhe yoohn beehdo gihru e gihn me gied wun tooro. ⁴ Kuohm beehda acielo cog kedeaa Wahy Juog beehda acielo thiow wa ka nahge gihr nyepiny acielo cog e ne gaahno. Kedeaa gihn nu gaahno e naa acuohn Juoge wun bange ke nyinge. ⁵* Ruohdho beehda acielo kedeaa yiiho beehda acielo, maa luogwahy beehda acielo. ⁶ Juog beehda acielo kedeaa e naa wuro yihr kwaad cang. En naa ruohdh nyepinye cang, Juog nud ke nyoge cang tiij gihre yuge kaa dhe yoohn dhaano utaaingo.

⁷ Kwaad dhaano cang kiino amuoj ke muuny me ne keede kedeaa Jeacuu muuny acube yihr kwaad dhaano cang wa kaa apare.

⁸ Ngo agweed yi kitaab Juog naa,
 “Naa acea maalo kun ca e ngo akaahn nyoge maa
 amage ne maabuuye
 kedeaa muuny ge acube yihr dhaano utaa-
 ngo.”

⁹ Awaahn ni, “naa acea maalo kun ca” nyoadh gihn? Ngo nyoadh ngo kejea Jeacuu akuong mono piny yi ngoom ka me thuudh. ¹⁰ Caahn e ngaan amon yi ngoom ka me thuudh e noono acielo e naa aci ka me baahr ukaale maalo kun ca ke nying ubeehn kwaad giih nyepinye cang utoor gihn me daag rog gen kuohn gen noono beed gene. ¹¹ Noono maa acube muunye yihr nyoge

---

4:4 4:4 1:23; 2:18   * **4:5** 4:5 Jon 10:16; 1Kor 8:6Luogwahy:
 Mat 28:19; Rom 6:3-4   **4:6** 4:6 1Kor 12:6   **4:7** 4:7 Rom 12:3,
 6; 1Kor 12:11   **4:9** 4:9 Jon 3:13   **4:10** 4:10 1:23   **4:11** 4:11
 1Kor 12:28

udoohng nyoge mooge ne jo oohr, kedea nyoge mooge ge adoohng ne yaa agamloohngjuog, e mooge ge yaa rob lum Juog kedea mooge ge kony yaa ayiiho kedea mooge ge puohny yaa ayiiho. ¹² Giih nu ge acube beere yaa ayiih lum Juog rog gen gwiir gene gwiiro ne kony nyoge mooge maa ayiiho kedea ne meehg akuud yaa yiiho teehngo e beehda kuohm Jeacuu. ¹³ Kaano arumo, e won tiehd ke karo cang wo wahdh ka doohngo ne dhaano acielo ke dhe yoohn ayiiho Jeacuu Kriihjto kedea ke dhe yoohn unghayo beehdo ke Waahd Juog. Wo udoohng ne nyoge me wudhu ayahbo neehn mar Jeacuu Kriihjto kedea wo uroom ke Jeacuu yihdh giih ukuom cang.

¹⁴ Wa maano, e wo buu unahg nyoge me neehn nyethen keehdo me wudh gen rom loo yihr yaa puohny giih puoge ge teel nyoge yihdh giih awuohye ke dhe yoohn giih waane ge tiihy gene. Wudh nyoge log gene loo wa gihr e athew kedea yamo ge loang wudh nyepinye. ¹⁵ Nea kare, ne rob adiehj nhyaahro e wo udoohng wa mar Jeacuu ge en ne wiihe naa akuud yaa ayiiho e beehda kuohme ke ngude. ¹⁶ Jeacuu en ne nweehd kuohm ni utiihye tiehd ke dhe yooh me ne cohg kaano doong kuohm uteehnge ke dhe yoohn nhyaahro.

Kuowo Ke Dhe Yoohn Beehdo Me Nyaahn

4:12 4:12 1Kor 14:26   **4:13** 4:13 Klo 1:28   **4:14** 4:14 1Kor 14:20; Judea 5:13-14; Jeam 1:6   **4:15** 4:15-16 5:2   **4:15** 4:15 1:22   **4:16** 4:16 1:23; 2:21-22; 4:13, 25; Klo 2:19

17 Awaahn ni, angweela piny yihru teeg mee, ke nying Jeacuu wu toohna toohno kejea wu keá beehdo ke beehd kwaad yaa kwihy Juog ge par giih me gihr nying gen tooro. 18 Kwaad yaa nu gihn me rom gene ke ngahyo tooro. Ge nyoge me gihn me ngahy gene tooro kedea ge be daahd unghy gene nyepinye e naa gihn ubahnge dhe yoohn beehdo me nyaahn ge anyoadh Juoge buu uyoad gene. 19 Koohm gen ayaahr ne waany abea ngo kwihy gene kedea ge angeehr ne yug giih anyoohne kedea giih cwaahne e ayuohd cwihny gene yihdh gen.

20 Caahn e wun, Jeacuu kuu anaa ngeyo kaa dhe yooh me wa gihn nu. 21 Ngahya kejea bange anaa alihngu, kedea naa anahgu joe, e adiehj yi Ciig Beer ge rub ke nying Jeacuu ngo apuohny yihru. 22 Ngo anaa arob yihru kejea wiiu dhe yoohn beehdo gihru naa coon, dhe yoohn anahgu nyoge me koag kaa giih ucahb me rwaahny wun. 23 Doohngu ne nyoge me nyaahn yi dhe yoohn par gihru. 24 Dhiilu doohng ne nyoge maa ayoad dhe yoohn beehdo me nyaahn gihn acub Juoge yihru ubeehdu neehn en ke dhe yoohn beehd abiohgrwaal maa adiehr kedea beehdo me ne cohg me yea tooro anyoohne. 25 Jo wan, keá ngaa cahg toohd ke tahro keehdo. Wo beehda yaa akuud acielo tiehd keehd Jeacuu Kriihjto, caahn e robo kaa ather ke rogo. 26 Nea dhaano angeeny kea roame

---

4:17 4:17-18 5:8; Rom 1:21; 1Pii 1:14   **4:19** 4:19 Klo 3:5   **4:23** 4:23 Rom 12:2   **4:24** 4:24 2Kor 5:17; Klo 3:10   **4:25** 4:25 4:16; Klo 3:8-9   **4:26** 4:26 Jeam 1:19-20

cwihnye ubahnge adhemuohm be yuge kedea waare cwihnye ubahnge cahng be kwaar piny e ngeenyo poohd ne yi cwihnye, ²⁷ kedea beehd dhaane e dhaano ree agwiire utoor dhe yooh me yoad atiihb ukeehge ree. ²⁸ Kwaad ngaa na kwahdo, keá wiie kahw, uthube ke tiihj me beer me yaahr kuohm tooro yea, beere uyihdo ke gihn me konye ree ukonye yaa angoohng thiow.

²⁹ Luube me reje keá robu, abea robu ke luub beeye e kahl nweehd kiin nyoge wa ka daahd. Wa maano, e ngaa lihng luube giuh nu dhiil gag ke dhe yooh me beer. ³⁰ Wu keá tiihyo keehd gihn me weehg cwihny Wahy Juog rahnyo. Wahy Juog en naa alaamo gihr Juog ne nyoadh ngo kejea wo udog bang Juog ne joe. ³¹ Wiiu giuh yug cwihny ne ngwedh, giuh rahny cwihny ne kudhraa, giuh ngeenyo, giuh liny, giuh raany nying nyoge. ³² Abee beehdu beer ke rogu kedea yuog cwihnyu nea nyepiny ayug ree kedea wiiu luube piny ke keewu wa kaa awii Juoge ge piny yihru ke nying Ngad Boadh nyoge.

5

¹ Me neehn maano nahgu nyethen Juog maa anhyaare e kea romu rogu rih Juog. ² * Kedea cubu cwihnyu yi nhyaahro wa kaa anhyaar Jeacue won, uwiie ree yi thoo ke nyingo. Wahye acube yi thoo ne gihr remo yihr Juog ke dhe yooh

4:28 4:28 1Th 4:11   **4:29** 4:29 5:4; Klo 3:8; 4:6; Jeam 3:10

4:30 4:30 1:13-14; Gal 5:25   **4:32** 4:32 Mat 6:14; 18:22-35; Klo

3:12-13   **5:1** 5:1 Mat 5:48; 1Jon 3:1   * **5:2** 5:2 3:17-18; 4:2, 15-16; 1Kor 8:1; 2Kor 5:14; Gal 6:10; Pihp 2:2; Klo 2:2; 3:14-15Ne gihr remo: Gal 1:4; Judea 10:5-10

me nhyaar Juoge. Juog gihn atiihy Jeaucue ngo anhyaare.

³ Me neehn maano nahgu jo yiiho, giikh bal wale giikh cwaahne wale giikh lahj cwihny ge keá kuong ke lihngo kejea ge tiihyu tiihyo bange ge maahn nea ge yug yaa Juoge yugo. ⁴ E thiow, keá ne ngaa thoohr lubo ne cud rih dhaano, wale keá ne ngaa yahdo kaa ayaany bal, abea nahge ke Juog cog e ne koohre muohju. ⁵ Dhiilu ngo ke ngahyo kejea kwaad ngaa yug giikh bal, wale giikh cwaahne wale giikh lahj cwihny, Dhaahr Jeaucu kedea Juog be kuonge ke yoado ne weey weey. Ngad lahj cwihny room ka ngaa me wuor giikh tieng ne wuor Juog. ⁶ Rogu keá weehgu dwaahngo yihr nyoge ke luub tooy cwihny, bang gihn kwaad luub nu ge ne weehg cwihny Juog rahnyo rog yaa be wuor lume. ⁷ Caahn e wu keá mahd tiehd keehd kwaad yaa rob luub nu.

⁸ † Coon wu anahg nyoge me beed yi muudho me Juog anaa akwihyu, abea naa adoohngu ne nyoge me ngahy Juog e wu tooro yi muudho. Nea maano e wu dhiil beehdo yi daahr Juog ⁹ naa abiohgrwaale kedea ke tiihy gihn me beer kedea rob adiehr. Kaano wu niid ne nyoge me beed yi daahr Juog. ¹⁰ Ceju gihn meehg cwihny Juog mihno. ¹¹ Cwihnyu keá thoohru ne yug kwaad giikh cwaahne e yug yi muudho, abea dhiilu ngo ke cier piny kejea kwaad giikh nu ge

---

5:3 5:3-5 Gal 5:19-21   **5:3** 5:3 Klo 3:5   **5:4** 5:4 4:29; Klo 3:8   **5:5** 5:5 Rom 5:17   **5:6** 5:6 Rom 1:18; Epi 2:3; Klo 2:4, 8; 3:6   † **5:8** 5:8 Coon: 2:3, 11-12; 4:17-18, 22; Klo 3:7; Tii 3:3Nyoge me ngahy Juog: Jon 8:12; Klo 1:13; 1Pii 2:9   **5:9** 5:9 Gal 5:22-23
5:10 5:10 Rom 12:2; 1Th 5:22

reje. ¹² (Keehd rob now ke nying giih tiihy gene ke piny kahl yaahr kuohm me duohng.) ¹³ Abea nea kwaad giih nu tiihy gene ke piny, ge beehn wong daahr e kihd gen ke ngahyo thiow. ¹⁴ Bang gihn, gihn nii daahr ngo uneehno ne daahr. Ke nying gihn nu e ngo arob naa, “Yih ngaa aneno ni, tahngi uduu wahyi rihi keehdo kedea Kriihjto daahre yih umeenye.”

¹⁵ Wa maano, cubu wudhu piny rih dhe yoohn ka beehdu kii ngo. Wu keá beehdo ke beehd nyoge me gihn me ngahy gene tooro, abea beehdu ke beehd nyoge me ngahy luube. ¹⁶ Nea dhe yoohn tiihy gihn me beer nud e kea tiihyu ngo bang gihn awaahn ni piny anyoan ke giih anyoohne. ¹⁷ Rogu keá yugu ne nyoge me wudh gen tooro, abea dhiilu cwihnyu ke deedo ne ngey gihn daahd Juoge bangu. ¹⁸ Rogu keá wiiu yi koongo bang gihn ngo yihny wun now, abea tiihyu ke gihn me weehg Wahy Juog yaahng koohmu. ¹⁹ Ge mahd wudhu kea rubu e wu puoj Juog e wu wahr wahy apoong Juog ke gen yi kitaab Juog kedea wahy poong Juog mooge. Kiidu wahr giih nu kiido e aduunu athoohru ne puoj Juog ne cohg. ²⁰ Leeyu Juog Wuur yi kwaad gihru ukuom cang ke nying Jeacuu Kriihjto Ruohdho.

Dhe Yoohn Kaahn Paajo

5:13 5:13 Jon 3:20-21   **5:14** 5:14 Jeam 5:8   **5:16** 5:16 Klo 4:5   **5:17** 5:17 1:17; Rom 12:2   **5:18** 5:18 Rom 13:13   **5:19** 5:19-20 Klo 3:16-17; Judea 13:15

21 Beehdu ke rogu e dhaano wuor leeb wad gen ne nyoadh ka wuoru Ngad Boadh nyoge.

22 Wu maahn, wuoru leehb cuowu wa ka wuoru Ngad Boadh nyoge. 23 Dhecuow en ne wiihe ne lubo paajo, wa ka nahge Jeacuu en ne wiihe ne lubo ke nying akuud yaa ayiiho e beehda kuohme. Jeacuu e beehda ruohdh akuud yaa yiiho e ne boadh nyoge. 24 Wa maano e luub cuow cang ne teed gene dhiil maahne kaa lihngo, wa ka dhiil akuud yaa yiihoe lum Jeacuu ke lihngo.

25 E cuow dhiilu maahnu ke nhyaaro wa ka nhyaahr Jeacuu akuud yaa yiiho, adhaahr ucube ree yi thoo ke nying gen. 26 ‡ Ree acube yi thoo beere akuud yaa yiiho yuge yugo utoor adhemuohme batien kaa aluoge yaa ayiiho ke piih ke dhe yoohn puohny Ciig Beer. 27 Ree acube thiow beere akuud yaa yiiho mahd bange e ne cal cal, kihd awuohj, adhemuohm wale gihn me raaj me thiin tooro ree. 28 Cuow thiow dhiil gene maahn gen ke nhyaaro wa ka nhyaar gene koohm gen ke ngude, bang nhyaar dhaago nyoadh ngo kejea dhaano ree anhyaare. 29 Kihd ngaa me kwaahdh kuohme tooro, wa ka buohj dhaane ke cej cam me came kedea ubuohje ke koar kuohme utoor gihn me yoad ngo. Jeacuu thiow ubuohj ke nying akuud yaa yiiho wa

---

5:21 5:21-6:9 Klo 3:18-4:1; 1Pii 2:18-3:7; 1Tim 2:1-13; Tii 2:1-10; 1Jon 2:12-17   **5:21** 5:21 1Pii 5:5   **5:22** 5:22-24 Klo 3:18; Tii 2:5; 1Pii 3:1   **5:22** 5:22 1Kor 14:34-35   **5:23** 5:23 1:22; 1Kor 11:3   **5:25** 5:25-28 1:23; Klo 3:19; 1Pii 3:7   **5:25** 5:25 3:19
 ‡ **5:26** 5:26 Luogwahy: Rom 6:3-4; Tii 3:5; Judea 10:22   **5:27** 5:27 1:4; 2Kor 11:2; Pihp 1:10; Klo 1:22

maano. ³⁰ Buohj Jeacuu ngahyo bang gihn wo beehda akuud yaa yiiho, ge beehda kuohme.

³¹ Agweed yi kitaab Juog naa,
“Dhecuow wahn ge ke men,

ge wiie ke piny umade ree bang ciihe
beere ge udoohng ne kuohm acielo.”

³² Yi gihn ni agweed, nud kaa adiehr me lum yea apoothdo e kuu anyoadh abea nea mara, e ngo rubo kaa nying Jeacuu kedea akuud yaa yiiho.

³³ E thiow, lum ni be rubo kaa nying Jeacuu kedea yaa yiiho keed gen. Ngo teed ngo kejea kwaad dhecuow cang nhyaare ciihe wa kuohme, kedea kwaad dhaago cang wuore cuore.

6

¹ Wu nyethen, wuoru weehwu ke meehu bang gihn e naa gihn me beer ke tiihyo. ²⁻³ Wuor wuru ke miihu e naa loohng wiihe ne maalo bang gihn, e naa loohng aceg piny kejea giih me beeye ke yoado ke nyinge. Noono e gihi rog gen tiihy gene tiihyo beeye mee kedea ubuur wihi ke lwaar wiih piny kan.

⁴ Abea wu ge wuro ke meehe, ngahyu nyethenu ke kaahno ke dhe yoohn puohny lum Juog. Gihn me raany cwihny gen keá yugu rog gen.

Dhe yoohn Beehdo Kiin Baahng Maa Yaa Mag Gen

⁵ Wu baahng wuoru yaa tiihyu yihr gen, wiih piny kan. Wuoru gen ke cwihnyu maa athaar

---

5:30 5:30 1:23; 1Kor 12:27   **5:32** 5:32 Any 19:7   **6:1** 6:1 Klo 3:20   **6:4** 6:4 Klo 3:21   **6:5** 6:5-8 Klo 3:22-25; 1Tim 6:1-2; Tii 2:9-10; 1Pii 2:18-21

wa ka nahgu baahng Jeacuu Kriihjto. Yugu rogu ne kod kode nyum yaa tiihyu yihr gen. ⁶ Rogu keá yugo ne kod kode ke nyum gen keede ne wuor gen beere wu leey gene leeyo ge niid ge wun, abea yugu rogu ne kod kode ke cwihnyu me tar wa ka daahd Juoge, bang gihn wu beehda baahng Jeacuu Kriihjto. ⁷ Tiihyu tiihj gihru kaa aduulo me cang udooonge wa wu tiihyu ke yihr Juog abea padh yihr dhaano utaahngo. ⁸ Bang gihn ngo ngahyu kejea Juog akweehn ucube yihr kwaad ngaa tiihy gihn me beer, e kiin ngaa maa baahng ke ngaa me padh baahng be paahnge.

⁹ Wu yaa yihru ne baahng me tiihyo yihru, ngahyu baahng giihu ke maa. Gihn me raaj keá cemu ke nying gen. Ngahyu ngo kejea wun kedea baahng giihu, ruohdhu beehda acielo cog ge beed Paar Maalo kedea ngo padh ngaa me paahng kiin nyoge.

Giih Acub Juoge Ne Kony Rogo

¹⁰ Yi gug luube deedu cwihnyu yi yiiho gihru ke dhe yoohn tee Juog e acube yihru. ¹¹ Kaabu giih acub Juoge yihru ne kony rogu yihdh giih waane ge gweehg atiihb ukeehge ke nyingu. ¹² Liny gihro be keehlo kaa nyoge me yihr gen ne kuohm wa mar dhaano utaahngo. Abea wo kag kaa jaahe kedea ruohdhe me kihd ge be neehn. Ge beehda atiihbe me yihr gen ne ruohdh me duohng me maang yaa beed

---

6:6 6:6 1Kor 7:22   **6:8** 6:8 2Kor 5:10; Klo 3:24-25   **6:9** 6:9
 Klo 3:25; 4:1; Jeam 2:1   **6:10** 6:10 Jon 15:5; 1Kor 16:13   **6:11**
 6:11-17 2Kor 10:4; 1Th 5:8   **6:11** 6:11 Jeam 4:7   **6:12** 6:12
 1:21; 2:2; 1Pii 5:8-9

yi muudho. Wo kag thiow kaa atiihb reje ge yihr gen ne ruohdh yi maalo. ¹³ Ke nying gihn nu, kaabu giib acub Juoge yihru ne kony rogu. Nea gihn nu atiihyu e wu rom cuungo nyum ngad mahnu cahng ubeehn gihn raaje. Noono keehd me kagu uwahdhe guge e tienu be riidu ugoohdu. ¹⁴ Caahn e magu adiehj lum Juog ke nyinge wa gihr thoon badho kedea beehdu naa abiohgrwaale wa gihr ngaa maa amag kuohd ne koar wiihe. ¹⁵ Beehdu e wu ne wudh tieno ne puohny Ciig Beer e rubo ke nying doohr udoohnge wa e naa wuoy tiel yihru. ¹⁶ Magu yiiho gihru beer mee bang gihn e naa kuohd gihru me nahgu maay utheehre giib atiihb ukeehg ge nyaahm ge bahne wun keehd gen. ¹⁷ Yiihu boadh wahy gihn cub Juoge bang gihn gihn me raaj koare ke oogo wudhu. Yiihu lum Juog ge cub Wahy Juoge bang ngo beehda tong e naa acube yihru. ¹⁸ Wu keá dhaahr ke kwaj yihr Juog ukonye wun wa kaa acub Wahy Juoge ngo yi cwihnyu. Ke nying nihn e wu keá gwaahg kedea e wu be dhaahr ke kwaj. Dhiilu kwaj ke nying yaa Juog.

¹⁹ Kwahyu ke nyinga thiow, beere Juog lum roba cube cubo yihra yi yab dhiia uthuba ke rob beere giib Ciig Beer e kuu anyoadh ge puohnya puohnyo e lwahr tooro riha. ²⁰ Keehd maa anaa yi thijin awaahn ni, a beehda ngaa maa akwany ne rob Ciig Beer gihr Dhaahr Juog. Caahn e

---

6:13 6:13 Rom 13:12   **6:15** 6:15 Rom 10:15   **6:17** 6:17 Judea 4:12   **6:18** 6:18-19 3:14; Luk 18:1; Tiihy 4:29; Rom 15:30; Klo 4:2-4   **6:20** 6:20 3:2; 2Kor 5:20; Klo 4:4

kwahyu ke nyinga beere Ciig Beer roma kaa puohnyo e gihn me diera ke nyinge tooro.

Wiihw Lubo

²¹ * Wado maa anhyaaro keraahyo e nyinge Tiicij, ngaa ayiih lum Juog ucube cwihnye ne gwiir ngo, ka beehda kii ngo kedea gihn tiihya ge ukwaane yihru beere ge ngeyu ngeyo. ²² Ke nying gihn nu e naa aohra ngo bangu ne ciim cwihnyu kedea ne kwaan dhe yoohn ka beehd wane kii ngo yihru.

²³ † Beehn Juog Wuur kedea Jeacuu Kriihjto cub gene doohr, ke nhyaahro maa yiiho yihr jo yiiho cang. ²⁴ Kedea beehn Juoge cube muunye yihru cang, wu yaa anhyaar Jeacuu Kriihjto Ruohdho ke nhyaahro me be gug.

---

* **6:21** 6:21-22 Tiicij: Tiihy 20:4; Klo 4:7-8; 2Tim 4:12; Tii 3:12

† **6:23** 6:23 Doohr: 2Kor 13:11

Anweehd Me Nyaahn

Luwo: Anweehd Me Nyaahn New Testament

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Luwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

ba8353b1-57d5-55f2-870a-7ae8e7acbe62